

SVENSKA
FORNMINNESFÖRENINGENS
TIDSKRIFT.

TIONDE BANDET.

1:a häftet.

INNEHÅLL:-

	Sid.
HANSSON, HANS, En stenåldersboplats på Gotland, på Kungl. Vitterhets Historie och Antiquitets Akademiens bekostnad undersökt åren 1891—1893. Med 13 fig..	1.
BUGGE, SOPHUS, och SALIN, BERNHARD, Bronsspänne med runinskrift, funnet vid Skabersjö i Skåne. Med 8 fig.	17.
BUGGE, SOPHUS, Runeinskrift på en stol fra Lillhårdal. Med 3 fig.....	30.
KARLSSON, KARL HENRIK, Några bidrag till Sveriges uppodlingshistoria hemtade från ortnamnsforskningens område	38.
MONTELIUS, OSCAR, Den nordiska järnålderns kronologi. III. Jernålderns sjette period (från tiden omkr. år 400 efter Kr. föd. till tiden omkr. år 600). Med 108 fig.	55.
EKHOFF, EMIL, Sigtuna ödekyrkor. Med 1 fig.....	131.

Bronsspänne med runinskrift funnet vid Skabersjö i Skåne.

Af

Sophus Bugge och Bernhard Salin.

I.

Skabersjöspännets ornamentik.

Af

Bernhard Salin.

Skabersjöspännet, funnet vid Skabersjö, Bara härad, Malmöhus län, har varit länge känt och bevaras i Lunds Universitets historiska Museum. Som af fig. 1 framgår, är det temligen stort och till formen rektangulärt, hvarför det typologiskt är utan intresse. Man är för bestämmandet af dess ålder uteslutande hänvisad till dess rika ornamentik. Det har sannolikt ursprungligen ej varit ämnadt till spänne. Ofta nog finner man, att ornerade föremål omgöras till spännen, och än i dag är det ej alldeles ovanligt att finna unga damer, som bära uniformsknappar eller dylikt som broscher. Att Skabersjöspännet funnit denna användning är ej underligt, så rikt orneradt som det är. Vi se det stora midtfältet uppfyllt af en ornamentik, som vid första ögonkast förefaller vara ett enda virrvarr af böjda linier, men en närmare granskning låter oss urskilja ej mindre än 15 olika djurgestalter, nemligen en fogel och 14 fyrfota-djur alla sedda i profil, så att fogeln visar ett ben och de öfriga två hvar. Hela denna ornering är inramad genom gruppvis ordnade bandornament.

För att klargöra djurgestalterna äfven för det mindre uppfödade ögat äro bredvid figur 1 återgifvande spännet, anbragta afbildningar visande ett djur af hvart slag, frigjort från sin omgifning. I fig. 2 se vi en fogel med svanlikt böjd hals. Bilden

är tydlig och klar och återfinnes midt på spännet. Öfver och under fogeln ses ett djur, som ligger på huk, med hufvudet vridet bakåt. Detaljerna synas måhända bäst å fig. 5. Vi återfinna lätt hufvudet med sitt öga och käkarna, hvardera med två tänder. Följa vi halsen nedåt, komma vi till frambenets fäste vid bålen, här markeradt med en spiral. Frambenet sträckes uppåt, går först öfver djurets hals och så öfver bålen och slutar i en triangulär utsvällning, försedd med tre tår eller klor. Djurets bål är lätt att finna. Bakbenets lår är päronformigt, och benet sträckes upp öfver kroppen, hvarefter djuret biter öfver det, samt slutar i en triangulär utsvällning försedd med tre tår eller klor.

På hvardera sidan och närmast intill den midtgrupp, som dessa tre djur bilda, finna vi fyra symmetriskt anordnade djurgestalter. En blick på figg. 4 och 6 är tillräcklig för att se, hvilken ställning dessa djur intaga, och sedan är det lätt att utreda dessa djurgrupper på spännet. Äfven dessa djur bita i ena benet eller rättare sagdt foten.

Ytterst på sidorna af det stora midtfältet finna vi på hvardera sidan två symmetriskt anordnade djurgestalter. Fig. 3 visar oss att de ligga på huk med hufvudena framvända liksom de närmaste föregående. Frambenet sträcka de uppåt. Foten är olik de andra djurens, emedan den här fått formen af en ögla, hvars ena ända passerar öfver halsen och slutar i tvenne tår. Bakbenet går upp till kroppen, foten är en liknande ögla, som äfven den slutar i tår. Härmed hafva vi afslutat vår mönstring af de olika djurgestalterna. Den i fig. 1 återgifna teckningen är med stor omsorg och skicklighet gjord, men likväl ej så exakt, att ej härigenom utredandet af djurgestalterna blifvit i ganska hög grad försvårad.

Af gammalt har man ansett, att denna ornamentik om ej direkt irländsk likväl rönt en ofantligt stark påverkan från detta håll. Den afviker ju också i hög grad från den s. k. folkvandringstidens ornamentik, den totalverkan, som den åstadkommer, är en helt annan, något helt nytt och erinrar ganska lifligt om den irländska, det måste erkännas, men likväl har jag svårt att tro på den irländska teorien. Tyvärr kan jag ej här af brist på utrymme anföra alla de skäl, som tala för min åsigt, utan får nöja mig med en och annan antydning.

Ornament af samma art och med samma detaljer som å Ska-bersjöspännet synas ega ett ganska begränsadt utbredningsområde. Så vidt jag kunnat utröna, finnes ej denna ornamentala stil re-



Fig. 2



Fig. 3.



Fig. 1. Spänne af förgylld brons, funnet vid Skabersjö, Skåne.

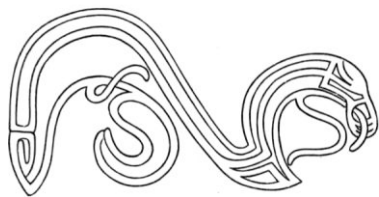


Fig. 4.



Fig. 5.

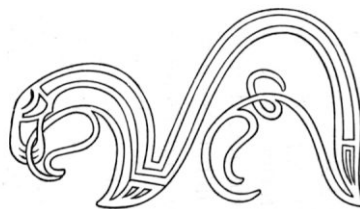


Fig. 6.

presenterad vare sig i Norge eller Danmark med undantag af Bornholm; dock har jag ej sett samlingarna i Bergen och Trondhjem, och i dem skulle ju ett eller annat dylikt ornament möjligen kunna letas upp. Så finnes i Bergens museum ett bågsparne, å hvilket ett djurornament är anbragt, som mycket erinrar om Skabersjöspännets djurbilder; detaljbildningen är dock afvikande. Efter beskrifningen att döma¹ är detta bågsparne af en typ, som ej är allmän i Norge. I Sverige finnes det nu omtalade tidigare stadiet af denna ornamentik inom de södra och östra landskapen, såsom Skåne, Öland, Gotland och Upland. Det senare utvecklingsstadiet af denna ornamentstil finnes ej blott i Sverige utan äfven i Norge och Danmark, talrikast företrädd inom de båda förstnämnda länderna.

Redan denna geografiska utbredning gör det föga troligt, att ett öfver hafvet vester ifrån kommande inflytande kunnat alstra denna ornamentstil. Om här verkligen föreläge en påverkan från Irland, borde väl i detaljbehandlingen likheter kunna påvisas, men några sådana finnas ej, när man bortser från vissa egendomligheter, hvilka den irländska ornamentiken mottagit från den germanska. Ett sådant djurhufvud som t. ex. å figg. 4 och 6 har jag aldrig lyckats påträffa utom Skandinaviens gränser, och hvad mer är, till grund för denna form ligger ett djurhufvud som tidigare var väl känt i Norden, och de nya element som arbetats in i det gamla djurhufvudet återfinnas ej inom den irländska ornamentiken. Såväl den geografiska utbredningen som detaljbehandlingen tyckas således antyda ett inhemskt ursprung, åtminstone att döma efter det material, som för närvarande står till förfogande.

Vi skola nu se saken från en något annan sida. Ett inflytande som flyttar en stilart från ett land till ett annat och det på ett sådant sätt, att den nya stilen borttränger den gamla, ett sådant inflytande har ej kunnat vara af någon kort varaktighet, det förutsätter ej en eller annan tillfällig förbindelse, utan det måste vara en mäktig och långvarig kulturpåverkan. En sådan förbindelse har visserligen existerat mellan Irland och Skandinavien, men alla historiska källor äro därom ense att den tagit sin början i slutet af 700-talet. Arkeologiskt låter denna förbindelse sig påvisas genom en mängd irländska metallarbeten, som blifvit funna hufvudsakligen längs med den norska vestkusten.

¹ Bergens Museums Aarbog for 1893 c.

Men Skabersjöspännets ornament böra allra senast förläggas till förra hälften af 700-talet, om ej något tidigare. Denna kronologiska bestämning erhålles lättast på Gotland, där man å en viss art bågspännen kan förfölja denna ornamentstils hela utveckling; dock återfinnes ej dess allra tidigaste stadium å dessa spännen. Slutpunkten af denna utveckling faller i senare hälften af 700-talet. Då börjar en annan ornamental stil att slå sig igenom. Vendelfyndet i Uppland, där denna ornamentik äfven är representerad, bestyrka den uppfattning, Gotlandsmaterialet gifvit, nämligen att denna ornamentik tillhör sjuhundratalet. Utrymmets knapphet förbjuder mig att här redogöra för de skäl, på hvilka denna kronologi är byggd. Den öfverensstämmer med de resultat professor Montelius kommit till i sina kronologiska undersökningar. När nu Skabersjöspännets ornamentik är äldre än det direkta irländska inflytandet på Norden, måste de, som hålla på att denna ornamentstil är påverkad af den irländska, antaga, att vi i Norden fått det irländska inflytandet från kontinenten, men då återstår för dem att visa, i hvilken utsträckning det irländska inflytandet på kontinenten gjort sig gällande utanför en och annan klosterskola, och saunolikt har det ej i någon nämnvärd grad inverkat på lekmanakretsar. Mig har det hitintills ej lyckats att på fastlandet, vare sig på kyrkliga eller världsliga föremål spåra en ornamentik, som kan anses vara en direkt förebild till den ornamentala stil Skabersjöspännet företräder.

Men bandflätningarna, de äro väl säkerligen af irländskt ursprung! Jag har tyvärr ännu ej haft tillfälle att särskildt undersöka denna fråga, men synes man äfven vid dessa ornament hafva betydligt öfverskattat det irländska inflytandet. Och när vi här i Norden finna bandflätningar, alldeles liknande de irländska, midt uppe i fynd med folkvandringstidens ornamentik (t. ex. Vallstenarumsfyndet), och då de stycken, å hvilka dessa bandflätningars ornament förekomma, i tekniskt afseende ej skilja sig från det öfriga i fyndet, är detta åtminstone för mig en vink, att dessa bandflätningar ej äro en så uteslutande irländsk egendom, som man i allmänhet anser.

På grund af det föregående och flera omständigheter, som här ej kunnat vidröras, skulle jag därför vilja säga att man på den arkeologiska vetenskapens nuvarande ståndpunkt måste anse Skabersjöspännet vara ett nordiskt arbete från början af 700-talet, om ej något äldre.

II.

Skabersjö-spændens runeindskrift.

Af

Sophus Bugge.

På bagsiden af den plade, som danner Skabersjö-spænden, er runer ridsede. Bortset fra enkelte spredte runer, er tegnene ridsede i to rader langs efter, den ene rad langs kanten af den övre langside, den anden langs kanten af den nedre. Runernes toppe vender i de to rader i modsatte retninger, begge udad. I begge de to rader har runerne været begrænsede oventil af en dobbelt horizental ret indfatningslinje, nedtil af en enkelt sådan.

Spænden er förste gang udgiven i tegning af Bruzelius »Beskrifning öfver svenska fornlemningar», 2:dra häftet, Lund 1860, Pl. XI, 1 a og b; s. 117 giver han en læsning af runerne. En bedre tegning af spænden og dens runer findes hos Stephens (Runic Monum. I 388), som har benyttet en afskrift af Herbst.

I den överste rad har der til venstre været ridset mange gange  (på tegningen hos Stephens en gang med kvist nedad mod höire oventil). Disse runer kan ikke have sproglig betydning.

Derpå følger i samme rad til höire en indskrift, som sikkert har sproglig betydning.

Da jeg selv kun flygtig har set spænden i Lunds Museum, har jeg ved denne indskrift søgt hjælp hos Docent Süderberg, som godhedsfuldt har meddelt mig en tegning af den med bemærkninger om flere enkelte runer.

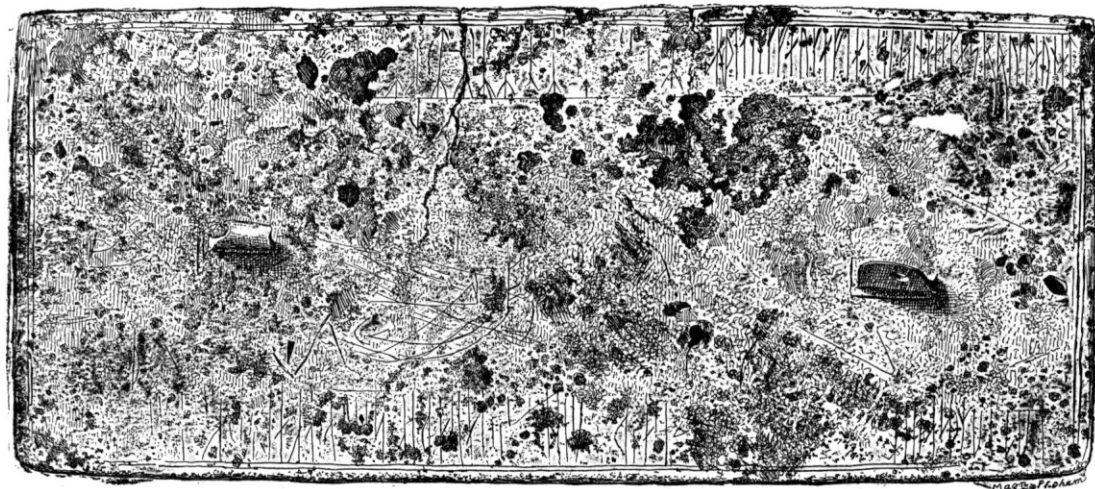


Fig. 8. Baksidan af spännet från Skabersjö, Skåne.

Jeg formoder, at denne indskrift skal læses på følgende måde (de usikre runer underprikker jeg):

† ǀ ǂ | † ǂ ǃ Ǆ † ǂ ǃ † Ǆ | † ǂ ǃ Ǆ | ǃ | † †
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

| † ǃ † ǃ ǂ ǂ ǂ ǃ ǃ † ǂ † † ↑
23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37

ā ū p i a u k f a u k a f i a r s i s i n a
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

i a k a s u r u k l a u n a t
23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37

Om de enkelte runer mærkes:

R. 1—2 ā ū er en binderune. Fra krumningen til højre på u stikker en kort streg op; den må være betydningsløs.

R. 4 er | i, som allerede Bruzelius har læst; ikke † t, som hos Stephens. Docent Söderberg bekræfter, hvad jeg havde antaget, at runen ovenil hverken har eller har haft nogen kvist til venstre. (t har i indskriften formen ↑.)

R. 5 a har vistnok haft formen †, som Bruzelius og Stephens antage, ikke †, uagtet skråstregen til højre for den rette stav nu ikke tydelig kan ses.

R. 6 har Bruzelius med tvivl og Stephens læst som u. Om den stav, som efter deres læsning er højre stav af ǂ u, bemærker Doc. Söderberg: »Här är blott en half staf bevarad, men Stephens' teckning är deri oriktig, att denna staf kommit att stå för nära det följande ǃ. Stafven kan mycket väl hafva haft ett kännestreck till höger.» Også jeg læser her ǂ u, da jeg kun derved kan finde mening, da kf følger.

R. 16 ǂ betyder naturligvis r; ikke, som Stephens feilagtig har gjengivet runen, an.

R. 21. Om denne bemærker Doc. Söderberg: »Denna runa kan väl hafva varit †, som Stephens [og Bruzelius] läser. Men det fins nu intet kännestreck, i det ytan vid stafvens midt är skadad.» Også jeg læser n.

R. 28 er u. Højre stav, som strækker sig nedad nedenfor de foregående runers basis, går ud fra venstre stav et godt stykke

nedenfor dennes top. Den korte skråstreg, som fra venstre stav går opad til höire, er betydningsløs.

R. 29 er **r**, som Bruzelius har læst, ikke **p**, som Stephens har læst. Doc. Söderberg bekræfter, at runen er **r**. Også paa denne rune strækker höire stav sig nedad nedenfor de andre runers basis.

R. 31 **Þ k**. Staven går ikke så langt ned som de andre runestave. Oventil er runen beskadiget.

R. 37 er sikkert **↑ t**, som også tegningen hos Stephens viser. Han gjengiver runen feilagtig ved **l**.

Den eneste, som har forsøgt en tolkning af disse runer, er Stephens. Jeg tror, at han rigtig har tolket enkelte ord, som angives i det følgende. Men at hans tolkning i det hele er urigtig, behøver ikke at bevises. Den indeholder flere uhyrligheder; f. ex. at han gjengiver **Þ | † † | † | †** ved **fia ansis**, hvilket forklares: the fees (treasures, jewels) of the ans (the chieftain, hero).

Jeg foreslår følgende tolkning:

aup akkus. = oldn. *auð* af *auðr* »rigdom, eiendom», gl.-sv. *öper* (Rydq. II 36). Jfr *nw kan frillobarne ödhir ... vaxa* St. Rimkr. 40.

iauk = oldn. *jók* præter. af *auka* »öge». Læborg-stenen i Jylland har **hiau** svarende til oldn. *hjó*, præter. af *hoggva*.

fa = oldn. infin. *fá* »få».

uk = oldn. konjunktion *ok*. Ordet er i runeindskrifter ofte skrevet **uk**. Således i Skåne Lilj. 1416; Lilj. 1444; Lilj. 1577. At man her i indskriften ikke tør antage formen **auk** ved at læse **a** to gange, fremgår deraf, at indskriften i det følgende har **uk** i betydning »også».

af forstår jeg som subst. neutr. i samme betydning som oldn. *of* »overvættes meget». Ellers findes som første sammensætningsled *af-* i samme betydning som *of-* »altfor» både i Oldnorsk og i Gammelsvensk; jfr A. Kock i Zeitschr. f. d. Alt. XL, 193 f.

Herefter læser jeg **fia**, idet jeg tager **f** to gange. **fia** = oldn. *féar*, *fjár*, gen. af *fé* »gods»; glsv. *fear*, *fear* Rydq. II 162; **fia** Runverser nr. 49 s. 138 (**fi** skrevet **Þ**). **af fia** med samme betydning som oldn. *of fjár* »overvættes meget af gods».

sisi forstår jeg som nom. sg. mask. »denne»; snarest udtalt *sessi* eller *sesse*, neppe *sissi*. Ligebedyvende er den nærbeslægtede form **sir: si** Runverser nr. 163. Af *sessi* har *þessi* udviklet sig,

idet *þ* er blevet overført fra de oblikve kasusformer. Jfr mine bemærkninger i Tidskr. f. Philol. og Pæd. IX, 115.

På den anden side slutter akkus. sg. mask. *sisa* i Runverser nr. 161 (en gotlandsk indskrift) sig til nom. sg. mask. *sisi*.

Jeg forstår *auf iauk fa uk af flax sisi* således: »Det ügede (min) rigdom at faa (denne spænde); thi overvættes meget af gods (er) denne (spænde)». D. e.: Ved at få denne spænde blev jeg meget rigere, thi den er meget værdifuld. Infinitiven *fa* tager jeg som subjekt for *iauk auf*. Til *sisi* underforstår jeg *dalkr* »spænde», og fra *sisi* underforstår jeg som objekt for »få» akkusativ af udtrykket for »denne spænde».

I digtning forekommer der flere eksempler på at et ord, der må tænkes som fælles for to sætninger, sættes ved den sidste. Således Hálfs s. kap. 15 (Bugges udg. s. 29):

*munat stökkva
þótt Steinn hafi
færa nøkkvi
í flokki lið,*

Jfr Gripisspá 26.

uk synes her at begrunde den forudgaaende sætning og at kunne oversættes ved »thi», ligesom got. *auk* betyder »thi». Ligeledes mener Noreen i Uppsalastudier s. 194, at *ok* i Ynglingatal str. 1 (hvilket han forandrer til *auk*) betyder »thi, nemlig».

I sætningen *uk af flax sisi* maa verbet »er» (der skulde have været skrevet *is*) tænkes til.¹ En tilsvarende ellipse forekommer ofte i Oldnorsk, f. ex. *brynian toc i mitt bein honom, oc sva sterc at* — Morkinsk. 118 l. 1.

Efter *sisi* læser jeg *in*, idet jeg tager *i* to gange. *in*, udtalt *en* »men». Ogsaa Stephens oversætter *in* her ved »but».

a = oldn. *á*, præs. til *eiga*.

iak »jeg».

asur, udtalt *Azurr* eller *Assurr*, mandsnavn i nominativ.

¹ Jeg vover ikke at dele *sis iu* og at forstå *sis* som *sé* 's af et demonstrativt pronomen *sé* »den» »denne» (jfr *se* i Krogstad-indskriften med ældre rækkes runer, Norg. Indskr. I, 129) med 's af *es* »er». Thi en nominativform *si*, d. e. *sé*, har efter alt, hvad vi ved, ikke været samtidig med *uk*, d. e. *ok*.

uk, udtalt *ok* »også». Jeg mindes ikke at have set ordet i denne betydning således skrevet i nogen runeindskrift.

launat præt. pep. neutr. »lönnet».¹ **a** i forbindelsen **a** ... **launat** er brugt som hjælpeverbum ligesom i Oldnorsk (se Fritzner under »*eiga*»).

I sætningen **in a iak asur uk launat** er subjektet stillet efter verbet. Lignende ordstilling forekommer i Oldnorsk meget ofte efter *ok*, f. ex. Bandam. (udg. 1850) s. 4: *ok vil ek fara á brot heðan em* (udg. *er*) *ek ok ekki nytsamligr yðru ráði*. Derimod i oldnorsk prosa meget sjælden efter *en*. Rektor Nygaard har velvillig meddelt mig følgende eksempel: *en hélzt þó friðr milli þeira* Heimskr. s. Sig. Eyst. ok Ól. kap. 25 [24], hvor den Kjöb. Folio-udg. har *en þó hélzt*.

I oldnorsk digtning kan i sætning med *en* verbet stå foran subjektet: *en hristisk bára* Magn. s. góða i Fms. VI, 23. Ved udtrykket i runeindskriften er det at mærke, at adverbiet **uk** »også» er tilföiet. I stedet af Heimskr. er adverbiet **þó** tilföiet.

Stephens har allerede i indskriften formodet to allittererende par af verslinjer. Derpå synes udtrykket mig bestemt at tyde. Jeg deler verslinjerne således:

*aup iauk fa,
uk af fiar sisi;
in a iak asur
uk launat*

Versemålet synes at vise, at 4:de verslinje i den angivne form er ufuldstændig. Den formodning ligger derfor nær, at indskriften fortsættes ved runerne langs den nedre rand, som er yderst vanskelige at læse. Her begynder indskriften efter tegningen hos Stephens med en ret stav, som er så langt fjærnet fra følgende rune, at den synes at måtte have havt en kvist til höire; Docent Söderberg tör derom intet afgjøre. Derefter har Stephens **ΑΙΙΑΛ**. De tre sidste runer **iur** har ogsaa Bruzelius.

Jeg formoder, at første rune har været **Þ k**. Da 2:den og 5:te rune er venderuner og da **t** på spænden har formen **↑**, tör man ogsaa antage 3:dje rune for en venderune, som da maa læses **l**. Vi få altså **kul**, d. e. *gull*. Spænden er af bronze, men har på

¹ Stephens oversætter **uk laun** ved »and rewards».

forsiden været rigt forgyldt. Det er spænden, der efter min formodning her er betegnet som *gull*.

I det følgende skal jeg angive, hvorledes jeg tænker mig versene udtalte. Jeg beholder derved **iauk** uforandret. **iau** må her betegne en anden diftong end **iu** i **iur**. I **iauk** forudsætter **au** etymologisk diftongen **au**; jfr got. **ai auk**. Jeg formoder, at man i indskriftens sprogform hørte *io*^u (*io* med halvlyd af *u*).

*auð iauk faa,
ok af fear sessi;
en á iak Assurr
ok launat gull.*

Versemålet synes at vise, at man i første linje for **fa** har udtalt den ældre tostavelles form *faa* (*fáa*). I anden linje synes *ok af* at være metrisk opløsning; ligeså *fear*. I 3dje linje er *en* mulig optakt.¹ Da *ok* i 4de linje betyder »også», kan det danne allitteration.

Jeg forstår versene således:

Min rigdom det øgede at få denne spænde, thi den er meget kostbar. Men jeg Assur har også givet gjengjæld for det gyldne smykke.

Hvad jeg ytrer om de følgende runer, skal kun betragtes som muligheder. Ordet **iur** synes at have dannet begyndelsen af en ny verslinje. **iur** synes at måtte være = oldn. *jór* »hest». Dette synes at antyde, at Assur har givet en hest til gjengjæld for spænden.

Det, som kommer herefter, er i Stephens's tegning så utydeligt, at man ikke kan få noget sammenhængende ud deraf.

Mulige ord er: **uas** **wiki** **pik** **kalt uk**.

Det er muligt, at **kalt** skal forstås som præter. *galt*.

Stephens sætter indskriften formodningsvis til c. 700—800. Men hans grunde herfor er grebne ud af luften. Allerede runeformerne vise, at indskriften ikke er så gammel. Sprogformen **uk**, udtalt *ok* både som »og» og som »også», tillader vist ikke at sætte den længere tilbage end til 10:de århundred. Men både formen

¹ Det synes ikke rimeligt, at *en á* skal tages som metrisk opløsning; heller ikke at **a iak** i verset skulde have været udtalt *ák*.

iauk og formen **sisi** taler for ikke at sætte den for langt ned. Den synes at være fra første halvdel af 10:de århundred.¹

Selve indskriftens indhold viser, at den er endel yngre end spænden. Da navnet **asur** i forskellige former (**asur** Lilj. 1444 og 1448, *Aszor*, *Azer*) ofte findes i Skåne, er der al grund til at tro, at indskriften er olddansk og ridset i Skåne, hvor spænden er funden.

Efterskrift. Om de to stave (6 a og 6 b), af hvilke rune 6 består, skriver Docent Söderberg: Af 6 a er omtrent de nedre to tredjedele, af 6 b den nedre halvdel levnet. Der er intet til hinder for at læse dem sammen som **Ń**. 6 b står *meget* nærmere ved 6 a end ved rune 7. Ligeledes er afstanden mellem rune 5 og 6 a noget større end mellem 6 a och 6 b. Også dette tyder på, at 6 a og 6 b hører sammen og har dannet **Ń**.

¹ Skånske indskrifter, som Wimmer sætter til 980—985, har **stin**, **pir** »de», **himpiki**; **aigi**, **filaga**.